

General Certificate of Secondary Education
2009–2010

Eolaíocht: Teastas Singil (Modúlach)

Leictreachas, Tonnta agus Cumarsáid
Modúl 5

Bonnsraith

[GSC51]

DÉARDAOIN 25 FEABHRA 2010, MAIDIN

Uimhir Lárionaid

71	
----	--

Uimhir Iarrthóra

--

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.

Freagair **gach ceann** de na **sé** cheist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

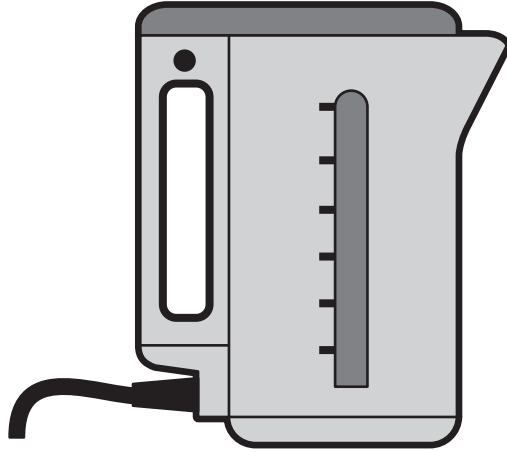
Is é 45 an marc iomlán don pháipéar seo.

Léiríonn figiúirí idir lúbíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	

Marc Iomlán	
-------------	--

1 (a) Úsáideann an citeal seo thíos teasiarmhairt leictreachais.

(i) Cad é is cúis leis an teasiarmhairt seo?

Roghnaigh ó:

voltas

sruth

friotaíocht

Freagra _____ [1]

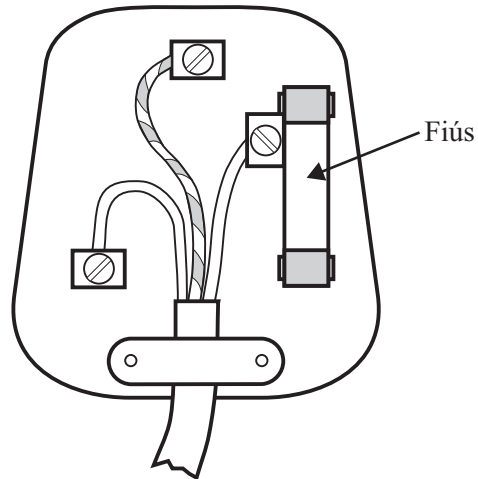
(ii) Ainmnigh **dhá** fhearais leictreacha eile a úsáideann teasiarmhairt leictreachais.

_____ agus _____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

- (b) Tá an phlocóid seo thíos feistithe de chiteal. Úsáideann an citeal seo 1000 W cumhachta agus tá sé ceangailte den phríomhlíonra 250 V.

- (i) Ríomh an sruth atá ag sreabhadh tríd an phlocóid. Úsáid an chothromóid:

$$\text{sruth} = \frac{\text{cumhacht}}{\text{voltas}}$$

Freagra _____ A [2]

- (ii) Cad é méid an fhiúis is cóir a fheistiú sa phlocóid thuas?

Roghnaigh ó:

3A

5A

13A

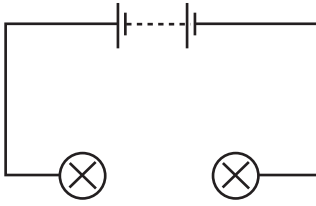
Freagra _____ [1]

- (iii) Seachas an fiús, ainmnigh dhá ghné shábháilteachta eile a bhíonn i bplocóid 3-phionna.

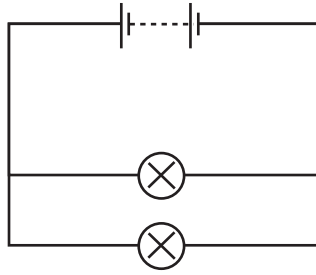
1. _____

2. _____ [2]

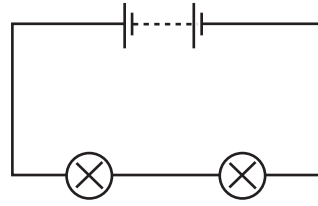
2 Anseo thíos tá 3 léaráid de chiorcad simplí.

A

B

C

(a) Cé acu chiorcad (A, B nó C):

(i) ina mbeidh na bolgáin is gile?

Freagra _____ [1]

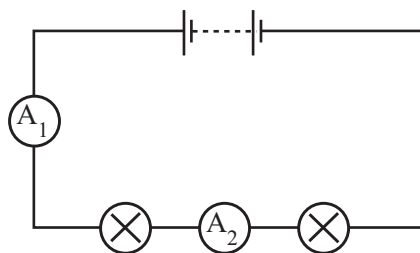
(ii) nach ligfidh do na bolgáin lasadh?

Freagra _____ [1]

(b) Abair go múchann bolgán amháin i gchiorcad B. Cad é a tharlóidh don bholgán eile?

_____ [1]

(c) Sraithchiorcad atá anseo thíos.

(i) Más é 2 A an sruth atá ag sreabhadh trí A_1 , cén sruth a bheidh ag sreabhadh trí A_2 ?

$$A_2 = \text{_____ A [1]}$$

(ii) Ainmnigh na méadair A_1 agus A_2 .

Roghnaigh ó:

voltmhéadar

aimpmhéadar

óm-mhéadar

Freagra _____ [1]

(iii) Cad iad aonaid an tsrutha?

Roghnaigh ó

óim

voltanna

aimp

Freagra _____ [1]

(iv) Cad é a léiríonn an tsiombail $| \text{---} |$?

Freagra _____ [1]

- 3 (a) Anseo thíos tá cúig ráiteas, ach níl ach 3 cinn acu ceart mar chur síos ar ghnéithe toinne.

Is é is tonnfhad ann ná an fad atá i gcrith iomlán amháin

Is é is aimplitiúid ann ná an fad atá i gcrith iomlán amháin

Is é is minicíocht ann ná líon na gcreathanna in aghaidh an tsoicind

Is é is tonnfhad ann ná uasairde toinne

Is é is aimplitiúid ann ná uasairde toinne

Cé acu dhá ráiteas **nach** bhfuil ceart?

1. _____
2. _____ [2]

- (b) Comhlánaigh na habairtí seo thíos.

Roghnaigh ó:

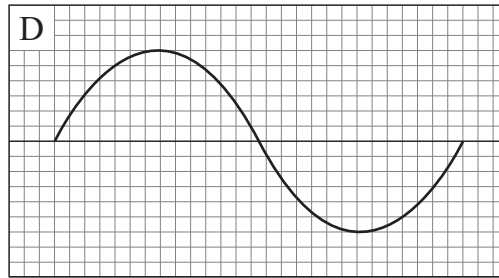
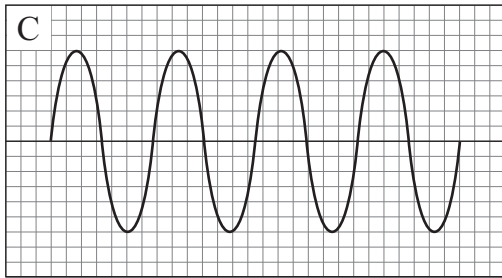
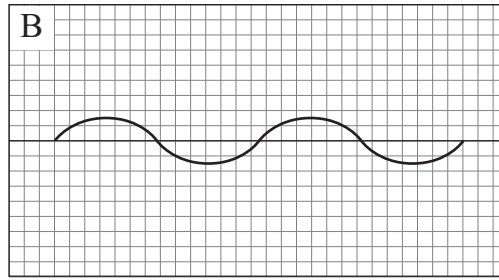
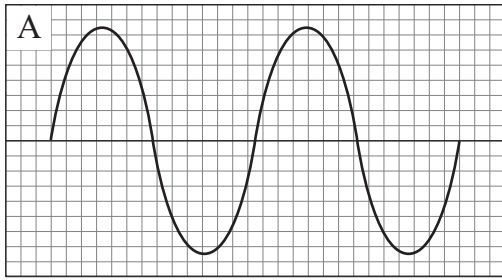
fuinneamh   fadtonn   creathanna   tonnfhad

Is é is tonn ná sraith de _____.

Iompraíonn tonnta _____ ó áit amháin go háit eile.

Tá dhá chineál de thonn ann, trastonn agus _____. [3]

(c) Taispeánann na léaráidí thíos ceithre thonn a glacadh thar an am céanna.

(i) Cé acu tonn (A, B, C nó D) ag a bhfuil an aimplitiúid is mó?

Freagra _____ [1]

(ii) Cé acu tonn (A, B, C nó D) ag a bhfuil an tonnfhad is faide?

Freagra _____ [1]

(iii) Cé acu **dhá** thonn a bhfuil an mhinicíocht chéanna acu?

Freagra _____ agus _____ [1]

4 Taispeánann an tábla thíos cuid den speictream leictreamaighnéadach.

gáma-ghathanna	X-ghathanna	ultraivialait		infri-dhearg	micreathonnta	
----------------	-------------	---------------	--	--------------	---------------	--

(a) Ainmnigh **ceann amháin** de na tonnta nach bhfuil sa léaráid thuas.

_____ [1]

(b) Tá X-ghathanna úsáideach, ach is féidir leo a bheith contúirteach.

(i) Luaigh dóigh **amháin** a mbíonn X-ghathanna in úsáid. _____

_____ [1]

(ii) Cad chuige a bhfuil X-ghathanna contúirteach? _____

_____ [1]

(c) Luaigh dhá ghné a bhaineann leis na tonnta leictreamaighnéadacha uile.

1. _____ [1]

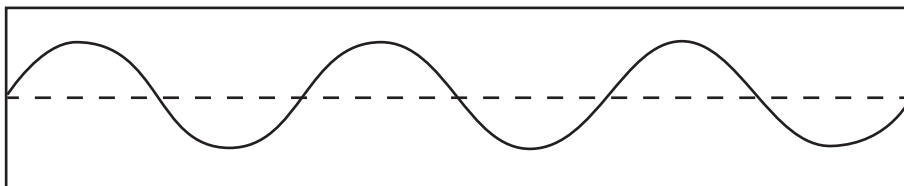
2. _____ [1]

(d) Is féidir micreathonnta a úsáid le comharthaí digiteacha cumarsáide a sheoladh, m.sh. teilifís satailíte.

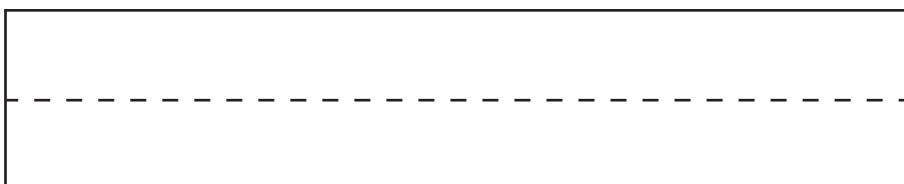
(i) Luaigh cineál eile de thonn leictreamaighnéadach is féidir a úsáid i gcúrsaí cumarsáide.

_____ [1]

Taispeánann an léaráid thíos cad é mar a bhíonn comhartha analógach ag athrú le ham.

(ii) Sa bhosca thíos, taispeáin cad é mar a bhíonn comhartha digiteach ag athrú le ham. [1]

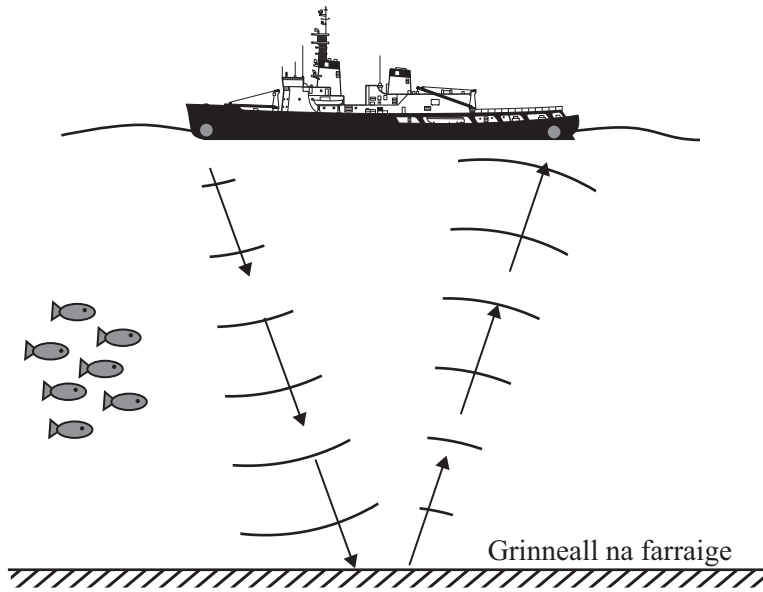
5 Is féidir le daoine fuaimanna dar minicíochtaí idir 20 Hz agus 20 kHz a chloisteáil. Raon inchloiste an duine a thugtar air seo.

(a) Mínigh ina iomláine cad é mar a athróidh an raon inchloiste agus muid ag éirí níos sine.

_____

_____ [2]

(b) Is féidir ultrafhuaim a úsáid le doimhneacht na farraige a thomhas agus le teacht ar éisc, mar a thaispeánann an léaráid seo thíos.

Gluaiseann fuaim faoi 1500 m/s in uisce.

Chuir an long bíog ultrafhuaime amach agus tháinig an macalla ar ais 4 shoicind ina dhiaidh.

(i) Úsáid an chothromóid thíos le doimhneacht na farraige a ríomh.

$$\mathbf{fad = luas \times am}$$

Doimhneacht = _____ m [3]

(ii) Úsáid an t-eolas thuas lena mhíniú cad é mar a bheidh a fhios ag captaen na loinge go bhfuil scoil iasc ag snámh faoin long.

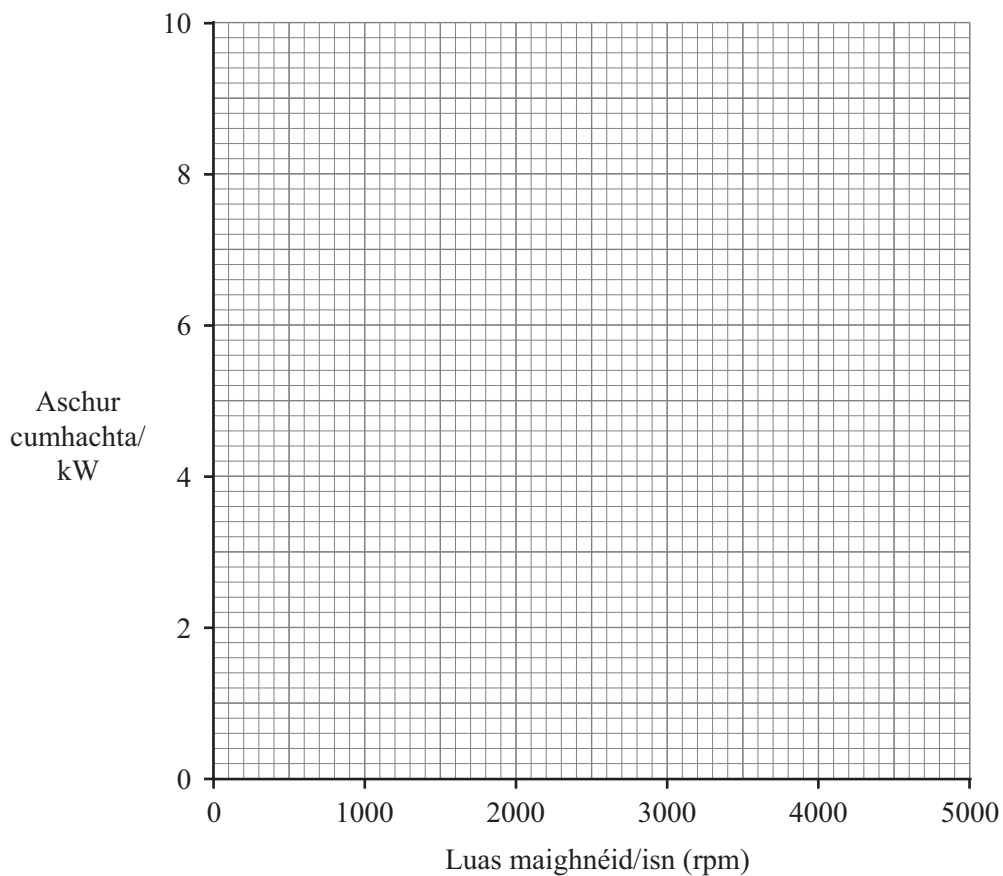
_____

_____ [2]

- 6 Táirgeann an gineadóir i gcumhachtstáisiún leictreachas trí mhaighnéad a bheith ag rothlú taobh istigh de chorna sreinge. Tugann an tábla thíos an t-aschur cumhachta do luasanna difriúla maighnéid i bhfiosrúchán.

Luas maighnéid/ isn (rpm)	Aschur cumhachta/ kW
0	0
800	1.6
2000	4
3200	6.4
4000	7.8
4500	8
5000	8

(a) Breac líneghraf do na figiúirí sa tábla seo.

[3]

(b) Cuir síos ina hiomláine ar an chonclúid a léiríonn torthaí an fhiosrúcháin.

---

[2]

(c) Tá moladh ann gur chóir cumhachtstáisiúin núicléacha a thógáil in áit na gcumhachtstáisiún breosla iontaise. Cuir síos ar **dhá** bhuntáiste don timpeallacht as an mholadh seo.

---

[2]

(d) Cuirtear síos ar bhreoslaí iontaise agus chumhacht núicléach mar fhoinsí d'fhuinneamh neamh-in-athnuaite. Mínigh an téarma **neamh-in-athnuaite**.

---

[1]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.